

Cağdaş Azərbaycanın müstəqillik tarixi Heydər Əliyev şəxsiyyəti ilə o qədər çülgələşmişdir ki, bu iki döyri ayrılıqda təsəvvür etmək mümkün deyil. Heydər Əliyev Azərbaycanın müstəqilliyinin bayraqdarıdır. Tarixa nəzər salıqlıda bunu görmək olur. Sovetlər dönməndə Azərbaycan tarixi orta məktəbdə tədris edildi. Bu tədris programında Azərbaycan Cümhuriyyəti barəsində yalnız kiçik bir qeyd var idi. Bu bir cümləlik fikirdə "1918-1920-ci illərdə Azərbaycanda milli burjuaziya həkimiyətdə olmuşdur" deyə bildirildi.

Ulu Öndər milli azadlıq mücadiləsini yeni mərhələyə yüksəltdi

Təbii ki, Azərbaycanın intellektual ziyahları Cümhuriyyət tarixi haqqında bilgilər malik idi. Heydər Əliyev respublikaya ilk rəhbərliyi dövründə Bakı Dövlət Universitetinin 50 illik yubileyində eksi zamani bu tohsil mütəssisinin tarixinə toxunaraq qeyd edirdi ki, Azərbaycan xalqının tarixində bircinci ali məktəbin yubileyi elő bir hadisədir ki, onun icimai ehəmiyyəti Azərbaycanın dövlət hüdudlarından çox-çox konara çıxır. Bakıda universitet Azərbaycan xalqının həyatının ağır günləndən yaradılmışdır. Lakin bu gərgin vəziyyət universitet yaradılması uğrunda hərəkatın qarşısına ala bilməmişdir. Biz Azərbaycan xalqının bu və bir çox digər görkəmli oğullarına ona görə minnətdər ki, onlar züləməti irəticə və özbaşınlıq sərafində Azərbaycan xalqının icimai fikrinin, elm və mədəniyyətinin möslin gərəbəyi kimi qorunması.

Heydər Əliyev Cümhuriyyətin irlərinin tədqiqinə sərat yaratmışdır. Azərbaycanın tarixi irlərinə sevgi bəsleyən Ulu Öndər Heydər Əliyev hələ Naxçıvana rəhbərliyi etdiyi, SSRİ-nin mövcud olduğunu və baxtla ilk fürsatda öz arzularını gerçəkləşdirdi. Təsadüfi deyil ki, müstəqil Azərbaycan Respublikasının dövlət quruculuğu prosesi Naxçıvandə başlanıb. 17 noyabr 1990-ci il tarixində Heydər Əliyevin sədrliyi ilə keçirilən Naxçıvan Muxtar Sovet Sosialist Respublikası Ali Sovetinin sessiyasında böyük dövlət xədiminə təşəbbüs ilə ilk dəfə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin üçüncü dövlət bayrağı Naxçıvan Muxtar Respublikasının Dövlət Bayrağı kimi təsis edilmişdir.

1. İlk Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin üçüncü dövlət bayrağı Naxçıvan Muxtar Respublikasının Dövlət Bayrağı kimi təsis edilmişdir.

2. Naxçıvan Muxtar Respublikasının dövlət rəmzi - Dövlət himni və gerbi haqqında məsələ oyndırılıb Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisinin müzakirəsinə verilsmiştir.

3. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin üçüncü dövlət bayrağının təbəvvütlədi. Azərbaycan SSR-in dövlət rəmzi kimi təsis edilmişsi məsələsi qanunvericiliyi təşəbbüsü qaydasında Azərbaycan SSR Ali Sovetindən xahiş edilmişdir.

Bundan sonra yeni qəbul olunmuş dövlət bayrağı zala getirildi və Xalq Cümhuriyyətinin 70 il əvvəl endirimləşdirilmiş üçüncü bayrağı Naxçıvan Muxtar Respublikasının Dövlət Bayrağı kimi qəbul edildi.

Heydər Əliyev hədəsiñə belə xatırlayırdı:

"Naxçıvanda yaşadığım müddədə burada cəsədli addımlar atıldı. 1990-ci il noyabrın 17-də biz Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Sovetinin sessiyasında, mənmin sədrlik etdiyim sessiyada ilk dəfə 1918-ci ilde Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti tərəfindən qəbul olunmuş Azərbaycan milli bayrağını qaldırdı. Naxçıvan Muxtar Respublikasının dövlət atributlarını müəyyən edən Hələ Kommunist Partisiyasi tərəfindən, vətənə həkimiyəti tərəfindən deyil. "28 May Azərbaycan dövlət qurulşunun dördüncü günü kimi istərət" qədər. "Məmməd Əmin Rəsulzadənin partiyasının ideyasını təmsil edən bayraqla ona zidd olan ideyanın banisinin bəstəsi sessiya keçən salonda yan-yan durması da tövəcüb doğurur. Sadəcə desək, bu uyğunluğunu anlaşıq çötdür. Bəlkə buna bir izahat vermək lazımdır!"

Heydər Əliyevin irləri sürdüyü müstəqil ideoloji konsepsiya tarixi varişliyi əsaslanır. O, özünü Xalq Cümhuriyyətinin varişi olan edən bir respublikanın sovet imperiyasına aydın münasibət bəsləməye çağıraraq deyirdi: "28 May Azərbaycan dövlət qurulşunun dördüncü günü kimi istərət" qədər. "Məmməd Əmin Rəsulzadənin partiyasının ideyasını təmsil edən bayraqla ona zidd olan ideyanın banisinin bəstəsi sessiya keçən salonda yan-yan durması da tövəcüb doğurur. Sadəcə desək, bu uyğunluğunu anlaşıq çötdür. Bəlkə buna bir izahat vermək lazımdır!"

Heydər Əliyevin irləri sürdüyü müstəqil ideoloji konsepsiya tarixi varişliyi əsaslanır. O, özünü Xalq Cümhuriyyətinin varişi olan edən bir respublikanın sovet imperiyasına aydın münasibət bəsləməye çağıraraq deyirdi: "28 May Azərbaycan dövlət qurulşunun dördüncü günü kimi istərət" qədər. "Məmməd Əmin Rəsulzadənin partiyasının ideyasını təmsil edən bayraqla ona zidd olan ideyanın banisinin bəstəsi sessiya keçən salonda yan-yan durması da tövəcüb doğurur. Sadəcə desək, bu uyğunluğunu anlaşıq çötdür. Bəlkə buna bir izahat vermək lazımdır!"

Bundan sonra - 18 oktyabr 1991-ci il tarixində Azərbaycan Respublikasının dövlət müstəqilliyi haqqında Konstitusiya Aktı qəbul edildi. Tarixi sonində 2-ci maddəsində deyilir: "Azərbaycan Respublikası 1918-ci il mayın 28-29 1920-ci il aprelin 28-də mövcud olmuş Azərbaycan Respublikasının varisidir".

Heydər Əliyevin parlamentdəki ilk çıxışı 7 mart 1991-ci il tarixində yeni ittifaq müqaviləsi na qoşulmaq məqsədi müzakirə edildi. Zamanasos təsdiq edildi. Həmin vaxt parlament ideoloji konsepsiya tarixi varişliyi əsaslanır. Lenino, Oktabr inqilabi ideyalarına tan zidd məvqə tutan Soljenitsynin sözleri ilə əsərləndirilir. Sual olunur: bəzən mozhəbo itaat etməyə davət olunur?"

Heydər Əliyevin parlamentdəki ilk çıxışı 7 mart 1991-ci il tarixində yeni ittifaq müqaviləsi na qoşulmaq məqsədi müzakirə edildi. Zamanasos təsdiq edildi. Həmin vaxt parlament ideoloji konsepsiya tarixi varişliyi əsaslanır. Lenino, Oktabr inqilabi ideyalarına tan zidd məvqə tutan Soljenitsynin sözleri ilə əsərləndirilir. Sual olunur: bəzən mozhəbo itaat etməyə davət olunur?"

Heydər Əliyevin parlamentdəki ilk çıxışı 7 mart 1991-ci il tarixində yeni ittifaq müqaviləsi na qoşulmaq məqsədi müzakirə edildi. Zamanasos təsdiq edildi. Həmin vaxt parlament ideoloji konsepsiya tarixi varişliyi əsaslanır. Lenino, Oktabr inqilabi ideyalarına tan zidd məvqə tutan Soljenitsynin sözleri ilə əsərləndirilir. Sual olunur: bəzən mozhəbo itaat etməyə davət olunur?"

Müstəqillik tərəfdarları Azərbaycan xalqının təsdiq etməyən carıları id. Bu siyasetçilərən öndən gələn Heydər Əliyev id. Ulu Öndər parlamentdən çıxışında SSRİ-nin siyasi-fəsihi məhiyyətini açıq praktik nümunələr götirməkla onun imperiya olduğunu bildirir və yeni bir ittifaqı girmeyi Azərbaycan xalqı üçün rova bilmərdi. "Bir səzələ, men yeni ittifaqa nail olmamın və bunun üçün referendum keçirməyin heç bir şərt qoymadan oleyhinəyəm. Bu, bütün seçicilərinin, deputati olduğum Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi deputatlarının yekdil fikridir. Azərbaycanın tam istiqaməyyət, azadlıq, iqtisadiyyatı tərəfdarları Azərbaycanın təsdiq etməyən carıları id. Bu siyasetçilərən öndən gələn Heydər Əliyev id. Ulu Öndər parlamentdən çıxışında SSRİ-nin siyasi-fəsihi məhiyyətini açıq praktik nümunələr götirməkla onun imperiya olduğunu bildirir və yeni bir ittifaqı girmeyi Azərbaycan xalqı üçün rova bilmərdi. "Bir səzələ, men yeni ittifaqa nail olmamın və bunun üçün referendum keçirməyin heç bir şərt qoymadan oleyhinəyəm. Bu, bütün seçicilərinin, deputati olduğum Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi deputatlarının yekdil fikridir. Azərbaycanın tam istiqaməyyət, azadlıq, iqtisadiyyatı tərəfdarları Azərbaycanın təsdiq etməyən carıları id. Bu siyasetçilərən öndən gələn Heydər Əliyev id. Ulu Öndər parlamentdən çıxışında SSRİ-nin siyasi-fəsihi məhiyyətini açıq praktik nümunələr götirməkla onun imperiya olduğunu bildirir və yeni bir ittifaqı girmeyi Azərbaycan xalqı üçün rova bilmərdi. "Bir səzələ, men yeni ittifaqa nail olmamın və bunun üçün referendum keçirməyin heç bir şərt qoymadan oleyhinəyəm. Bu, bütün seçicilərinin, deputati olduğum Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi deputatlarının yekdil fikridir. Azərbaycanın tam istiqaməyyət, azadlıq, iqtisadiyyatı tərəfdarları Azərbaycanın təsdiq etməyən carıları id. Bu siyasetçilərən öndən gələn Heydər Əliyev id. Ulu Öndər parlamentdən çıxışında SSRİ-nin siyasi-fəsihi məhiyyətini açıq praktik nümunələr götirməkla onun imperiya olduğunu bildirir və yeni bir ittifaqı girmeyi Azərbaycan xalqı üçün rova bilmərdi. "Bir səzələ, men yeni ittifaqa nail olmamın və bunun üçün referendum keçirməyin heç bir şərt qoymadan oleyhinəyəm. Bu, bütün seçicilərinin, deputati olduğum Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi deputatlarının yekdil fikridir. Azərbaycanın tam istiqaməyyət, azadlıq, iqtisadiyyatı tərəfdarları Azərbaycanın təsdiq etməyən carıları id. Bu siyasetçilərən öndən gələn Heydər Əliyev id. Ulu Öndər parlamentdən çıxışında SSRİ-nin siyasi-fəsihi məhiyyətini açıq praktik nümunələr götirməkla onun imperiya olduğunu bildirir və yeni bir ittifaqı girmeyi Azərbaycan xalqı üçün rova bilmərdi. "Bir səzələ, men yeni ittifaqa nail olmamın və bunun üçün referendum keçirməyin heç bir şərt qoymadan oleyhinəyəm. Bu, bütün seçicilərinin, deputati olduğum Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi deputatlarının yekdil fikridir. Azərbaycanın tam istiqaməyyət, azadlıq, iqtisadiyyatı tərəfdarları Azərbaycanın təsdiq etməyən carıları id. Bu siyasetçilərən öndən gələn Heydər Əliyev id. Ulu Öndər parlamentdən çıxışında SSRİ-nin siyasi-fəsihi məhiyyətini açıq praktik nümunələr götirməkla onun imperiya olduğunu bildirir və yeni bir ittifaqı girmeyi Azərbaycan xalqı üçün rova bilmərdi. "Bir səzələ, men yeni ittifaqa nail olmamın və bunun üçün referendum keçirməyin heç bir şərt qoymadan oleyhinəyəm. Bu, bütün seçicilərinin, deputati olduğum Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi deputatlarının yekdil fikridir. Azərbaycanın tam istiqaməyyət, azadlıq, iqtisadiyyatı tərəfdarları Azərbaycanın təsdiq etməyən carıları id. Bu siyasetçilərən öndən gələn Heydər Əliyev id. Ulu Öndər parlamentdən çıxışında SSRİ-nin siyasi-fəsihi məhiyyətini açıq praktik nümunələr götirməkla onun imperiya olduğunu bildirir və yeni bir ittifaqı girmeyi Azərbaycan xalqı üçün rova bilmərdi. "Bir səzələ, men yeni ittifaqa nail olmamın və bunun üçün referendum keçirməyin heç bir şərt qoymadan oleyhinəyəm. Bu, bütün seçicilərinin, deputati olduğum Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi deputatlarının yekdil fikridir. Azərbaycanın tam istiqaməyyət, azadlıq, iqtisadiyyatı tərəfdarları Azərbaycanın təsdiq etməyən carıları id. Bu siyasetçilərən öndən gələn Heydər Əliyev id. Ulu Öndər parlamentdən çıxışında SSRİ-nin siyasi-fəsihi məhiyyətini açıq praktik nümunələr götirməkla onun imperiya olduğunu bildirir və yeni bir ittifaqı girmeyi Azərbaycan xalqı üçün rova bilmərdi. "Bir səzələ, men yeni ittifaqa nail olmamın və bunun üçün referendum keçirməyin heç bir şərt qoymadan oleyhinəyəm. Bu, bütün seçicilərinin, deputati olduğum Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi deputatlarının yekdil fikridir. Azərbaycanın tam istiqaməyyət, azadlıq, iqtisadiyyatı tərəfdarları Azərbaycanın təsdiq etməyən carıları id. Bu siyasetçilərən öndən gələn Heydər Əliyev id. Ulu Öndər parlamentdən çıxışında SSRİ-nin siyasi-fəsihi məhiyyətini açıq praktik nümunələr götirməkla onun imperiya olduğunu bildirir və yeni bir ittifaqı girmeyi Azərbaycan xalqı üçün rova bilmərdi. "Bir səzələ, men yeni ittifaqa nail olmamın və bunun üçün referendum keçirməyin heç bir şərt qoymadan oleyhinəyəm. Bu, bütün seçicilərinin, deputati olduğum Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi deputatlarının yekdil fikridir. Azərbaycanın tam istiqaməyyət, azadlıq, iqtisadiyyatı tərəfdarları Azərbaycanın təsdiq etməyən carıları id. Bu siyasetçilərən öndən gələn Heydər Əliyev id. Ulu Öndər parlamentdən çıxışında SSRİ-nin siyasi-fəsihi məhiyyətini açıq praktik nümunələr götirməkla onun imperiya olduğunu bildirir və yeni bir ittifaqı girmeyi Azərbaycan xalqı üçün rova bilmərdi. "Bir səzələ, men yeni ittifaqa nail olmamın və bunun üçün referendum keçirməyin heç bir şərt qoymadan oleyhinəyəm. Bu, bütün seçicilərinin, deputati olduğum Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi deputatlarının yekdil fikridir. Azərbaycanın tam istiqaməyyət, azadlıq, iqtisadiyyatı tərəfdarları Azərbaycanın təsdiq etməyən carıları id. Bu siyasetçilərən öndən gələn Heydər Əliyev id. Ulu Öndər parlamentdən çıxışında SSRİ-nin siyasi-fəsihi məhiyyətini açıq praktik nümunələr götirməkla onun imperiya olduğunu bildirir və yeni bir ittifaqı girmeyi Azərbaycan xalqı üçün rova bilmərdi. "Bir səzələ, men yeni ittifaqa nail olmamın və bunun üçün referendum keçirməyin heç bir şərt qoymadan oleyhinəyəm. Bu, bütün seçicilərinin, deputati olduğum Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi deputatlarının yekdil fikridir. Azərbaycanın tam istiqaməyyət, azadlıq, iqtisadiyyatı tərəfdarları Azərbaycanın təsdiq etməyən carıları id. Bu siyasetçilərən öndən gələn Heydər Əliyev id. Ulu Öndər parlamentdən çıxışında SSRİ-nin siyasi-fəsihi məhiyyətini açıq praktik nümunələr götirməkla onun imperiya olduğunu bildirir və yeni bir ittifaqı girmeyi Azərbaycan xalqı üçün rova bilmərdi. "Bir səzələ, men yeni ittifaqa nail olmamın və bunun üçün referendum keçirməyin heç bir şərt qoymadan oleyhinəyəm. Bu, bütün seçicilərinin, deputati olduğum Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi deputatlarının yekdil fikridir. Azərbaycanın tam istiqaməyyət, azadlıq, iqtisadiyyatı tərəfdarları Azərbaycanın təsdiq etməyən carıları id. Bu siyasetçilərən öndən gələn Heydər Əliyev id. Ulu Öndər parlamentdən çıxışında SSRİ-nin siyasi-fəsihi məhiyyətini açıq praktik nümunələr götirməkla onun imperiya olduğunu bildirir və yeni bir ittifaqı girmeyi Azərbaycan xalqı üçün rova bilmərdi. "Bir səzələ, men yeni ittifaqa nail olmamın və bunun üçün referendum keçirməyin heç bir şərt qoymadan oleyhinəyəm. Bu, bütün seçicilərinin, deputati olduğum Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi deputatlarının yekdil fikridir. Azərbaycanın tam istiqaməyyət, azadlıq, iqtisadiyyatı tərəfdarları Azərbaycanın təsdiq etməyən carıları id. Bu siyasetçilərən öndən gələn Heydər Əliyev id. Ulu Öndər parlamentdən çıxışında SSRİ-nin siyasi-fəsihi məhiyyətini açıq praktik nümunələr götirməkla onun imperiya olduğunu bildirir və yeni bir ittifaqı girmeyi Azərbaycan xalqı üçün rova bilmərdi. "Bir səzələ, men yeni ittifaqa nail olmamın və bunun üçün referendum keçirməyin heç bir şərt qoymadan oleyhinəyəm. Bu, bütün seçicilərinin, deputati olduğum Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi deputatlarının yekdil fikridir. Azərbaycanın tam istiqaməyyət, azadlıq, iqtisadiyyatı tərəfdarları Azərbaycanın təsdiq etməyən carıları id. Bu siyasetçilərən öndən gələn Heydər Əliyev id. Ulu Öndər parlamentdən çıxışında SSRİ-nin siyasi-fəsihi məhiyyətini açıq praktik nümunələr götirməkla onun imperiya olduğunu bildirir və yeni bir ittifaqı girmeyi Azərbaycan xalqı üçün rova bilmərdi. "Bir səzələ, men yeni ittifaqa nail olmamın və bunun üçün referendum keçirməyin heç bir şərt qoymadan oleyhinəyəm. Bu, bütün seçicilərinin, deputati olduğum Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi deputatlarının yekdil fikridir. Azərbaycanın tam istiqaməyyət, azadlıq, iqtisadiyyatı tərəfdarları Azərbaycanın təsdiq etməyən carıları id. Bu siyasetçilərən öndən gələn Heydər Əliyev id. Ulu Önd